

ZGODBE IZ BARVASTEGA LONCA

BILLY ELLIOT - MEJE MOJEGA JEZIKA SO MEJE MOJEGA SVETA

MAMMO - MLADI AMBASADORJI MEDIKULTURNEGA DIALOGA

MEDIKULTURNI DIALOG, KI GA ŽIVIMO
ESEJO MEDIKULTURNEM DIALOGU
LJUBEZEN

KAJMAK IN MARMELEDA
VEČKULTURNE DRUŽBE

UOKVIRJENI OBRAZI
SUBKULTURA

KULTURNE RAZLIKE IN VPLIV MEDIKULTURNEGA OKOLJA NA RAZVOJ OTROKA

OBČUTEK VEČVREDNOSTI NAD »DRUGAČNIMI«

MLADI AMBASADORJI MEDIKULTURNEGA DIALOGA

ZGODBE IZ BARVASTEGA LONCA

Izbrani eseji, stripa in fotografska zgodba na temo medkulturnega dialoga in razumevanja drugih kultur

Kolofon:

Naslov: Zgodbe iz barvastega lonca

Uredil: Tadej Lebič, Ivana Ristič, Sonja Majcen

Izdajatelj: Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport

Za izdajatelja: Primož Brvar

Oblikovanje, priprava in tisk: Medialdea

Število izvodov: 600

Kontakt: info@mc-celje.si

Leto: 2013

Poslovodeči partner projekta je Mladinski center Dravinjske doline. Partnerja v projektu sta Celjski mladinski center in Mladinski center Trbovlje.

This publication is supported by the European Union Programme for Employment and Social Solidarity – PROGRESS (2007-2013).

This programme is implemented by the European Commission. It was established to financially support the implementation of the objectives of the European Union in the employment, social affairs and equal opportunities area, and thereby contribute to the achievement of the Europe 2020 strategy goals in these fields.

The seven year programme targets all stakeholders who can help shape the development of appropriate and effective employment and social legislation and policies, across the EU-27, EFTA-EEA and EU candidate and pre-candidate countries.

For more information see: <http://ec.europa.eu/progress>.

“The information contained in this publication does not necessarily reflect the position or opinion of the European commission”.

Co-funded by
the European Union

Mladi
Ambasadorji
Medkulturnega
Dialoga

»This Programme is implemented by the European Commission – with the financial support from Progress Programme of the European Union. It was established for financially support the implementation of the objectives of the European Union in the employment, social affairs and equal opportunities area, and thereby contribute to the achievement of the Europe 2020 Strategy goals in this fields.«

● KAZALO

UVOD	6
MLADI AMBASADORJI MEDKULTURNEGA DIALOGA	7
KULTURNE RAZLIKE IN VPLIV MULTIKULTURNEGA OKOLJA NA RAZVOJ OTROKA	9
UOKVIRJENI OBRAZI	10
KAJMAK IN MARMELADA	11
LJUBEZEN	12
ESEJ O MEDKULTURNEM DIALOGU	13
SUBKULTURA.....	14
MEDKULTURNI DIALOG, KI GA ŽIVIMO	15
VEČKULTURNE DRUŽBE.....	16
MAMD - MLADI AMBASADORJI MEDKULTURNEGA DIALOGA	17
OBČUTEK VEČVREDNOSTI NAD »DRUGAČNIMI«.....	18
BILLY ELLIOT - MEJE MOJEGA JEZIKA SO MEJE MOJEGA SVETA.....	19
POVZETKI/SUMMARIES	21

V današnjem svetu skupaj, na istem ozemlju, živijo različne kulture, državljani, etnične, verske in druge skupine. V družbah, kjer razlike veljajo za slabost in so nezaželene, prihaja do diskriminacije in posledično dogodkov, ki razlike med kulturami še povečujejo. Potreben je medkulturni dialog in medsebojno razumevanje kultur.

Namen projekta »Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga« je predvsem ta, da večkulturne družbe postanejo medkulturne družbe, kar pomeni, da se med različnimi kulturnimi, etničnimi in drugimi skupinami, ki živijo skupaj, vzpostavljajo odnosi odprte interakcije, izmenjave in vsestranskega priznavanja, spoštovanja vrednot in življenjskih slogov.

»Zgodbe iz barvastega lonca« so rezultat podajanja mnenj mladih, ki so sodelovali na »Usposabljanju mladinskih delavcev za izvajanje aktivnosti medkulturnega dialoga in neformalnega učenja na teme, kot so strpnost, diskriminacija, rasizem in toleranca« in druge zainteresirane javnosti. Vsebini je dodana tudi fotografska zgodba in izsek stripa.

Namen publikacije je vpogled v mišljenja mladih na temo medkulturnega dialoga in razumevanja drugih kultur. Kritično in poglobljeno opisujejo njihov odnos do teme in jasno sporočajo, da jim ni vseeno za aktualno stanje v svetu ter tako prevzemajo vlogo mladih ambasadorjev medkulturnega dialoga.

Celjski mladinski center

In today's world, in the same territory, different cultures, national, ethnic, religious and other groups are living.

In societies where differences are valid as something bad and undesirable, discrimination and consequently the events occur that increase differences between cultures. Intercultural dialogue and mutual understanding between cultures is needed.

The purpose of the project »Young Ambassadors of Intercultural Dialogue« is that multicultural societies become an intercultural society, which means that different cultural, ethnic and other groups, who live together, are trying to establish a relationship of open interaction, exchange and comprehensive recognition and respect for values and lifestyles.

»Tales from the colored pot« are a result of expressing opinions of young people who participated in the »Training for youth workers to carry out activities of intercultural dialogue and informal learning on topics such as tolerance, discrimination and racism« and other interested public. You will also find photographic story and the comic section.

The purpose of the publication is an insight into the thinking of young people on the theme of intercultural dialogue and understanding of other cultures.

Celje Youth Centre

● MLADI AMBASADORJI MEDKULTURNEGA DIALOGA

Mladinski center Dravinjske doline je bil v zadnjih petih letih aktiven na področju razvoja nacionalne politike ter socialne in etnične enakopravnosti, medkulturnega dialoga in spodbujanja enakopravnosti. Leta 2009 so v sodelovanju z 22-imi partnerji iz celotne Slovenije, ki vključujejo tudi 7 srednjih šol, Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport in Mladinski center Trbovlje, pričeli s projektom, imenovanim Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga. Projekt je bil delno financiran iz Evropskega socialnega sklada s strani Evropske unije in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije.

Delovanje je bilo izvedeno na osnovi Operativnega programa za razvoj človeških virov 2007-2013, z razvojnimi prednostnimi nalogami: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«; in prednostnimi cilji: »Izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema na celotnem področju in izobraževalnega sistema, vključno z izboljšanjem usposobljenosti celotne strukture izvajalcev izobraževanja«. Projekt je bil zaključen 31. avgusta 2012 s prekinitvijo financiranja. V želji po izvajanju dobrih praks in učinkovitih modelov pobud za medkulturni dialog, nasprotovanju izključevanja socialnih manjšin, povečanju aktivne udeležbe in vključevanja pripadnikov različnih kulturnih in starostnih skupin z namenom ustvariti družbo, ki v celoti sprejema nediskriminatorno politiko, raznolikost in spodbuja enakost spolov na vseh področjih življenja; predvsem pa v želji po nadgradnji projektnih dejavnosti ter njeno uporabo na nacionalni ravni, so prijaviteli nadgradnjo projekta v okviru področja programa PROGRESS v letu 2013. V zadnjih treh letih je postalo ime »Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga« (okrajšano: MAMD) tako blagovna znamka, kot tudi sinonim enakopravnosti in spodbujanja, kar želijo ohraniti tudi v prihodnosti. To bo zagotovilo takojšnjo prepoznavnost in vključitev vseh projektnih dejavnosti (tokrat pod imenom programa PROGRESS). Kot takšen, ima projekt prednost pred ostalimi, na novo ustvarjenimi projekti.

Namen in cilj nadgradnje projekta MAMD je v skladu s cilji in smernicami Evropske strategije za leto 2020; s smernicami Evropske komisije na področju enakih možnosti, dostopa do trga dela, nediskriminacije in socialne solidarnosti; s programom PROGRESS (2007-2013), odsek 4-Nediskriminacija in raznolikost; in je v skladu tudi z nacionalnimi prednostnimi nalogami v okviru programa PROGRESS na področju nediskriminacije in raznolikosti za obdobje 2012-2013. Cilj projekta je izpolnitev naslednjih ciljev:

- Prizadevali si bodo za zagotovitev enakih možnosti za sodelovanje v okviru projektnih aktivnosti, ne glede na spol, starost, izobrazbo, etnično ali kulturno ozadje, invalidnost, vero ali spolno usmerjenost.
- Aktivnosti bodo usmerjene k spodbujanju socialne povezanosti, povečanju stopnje zaposljivosti vseh članov, naraščanju zavedanja med mladimi, vključenih v projekt, vključevanje šol, medijev, različnih kulturnih skupin in širšo javnost.
- Zviševanje dolgoročnega zavedanja o nediskriminaciji, spoštovanja kulturne raznolikosti in enakosti med spoloma, kot tudi spodbujanje k političnemu in zakonodajnemu izvajanju tako na nacionalni, kot tudi na evropski ravni.

- Izvajanje dejavnosti mladih ambasadorjev medkulturnega dialoga (podroben opis njihovega izbora in delovanja je podana v poglavju Metodologija 4a.) na srednjih šolah, ki bodo vključene v projekt.
- Razvoj aktivne politike nediskriminacije, raznolikosti in enakosti med spoloma, spodbujene z usposabljanji, izvedenimi v okviru projekta.
- Vključevanje medijev skozi dobro zastavljen in ciljen informacijski proces.
- Obveščanje širše javnosti skozi proces obveščanja in razširjanja ter z organiziranjem kulturnih prireditev s predstavitvami različnih kulturnih in etičnih manjšin.
- Izvedba športnega dogodka, »Igre Kultur«, kot postavitev temeljev za mreženje in povezovanje med različnimi kulturami.
- Izvedba nacionalne raziskave o stopnji diskriminacije in položaju različnih kultur na različnih področjih družbenega življenja, z namenom pridobiti skupno oceno in vpogled dejanske stopnje uporabe politik zakonodaje o nediskriminaciji, raznolikosti in področja enakosti spolov.
- Vpliv na nacionalni ravni na vzpostavljanje oziroma utrjevanje sodelovanje med organizacijami v javnem in zasebnem sektorju, kot tudi v formalnem in neformalnem sektorju preko izvajanje delavnice »Urice medkulturnega dialoga« za pridobivanje mladih ambasadorjev in ambasadorjev medkulturnega dialoga; usposabljanja za mladinske delavce, mladinske vodje, zaposlene v formalnih izobraževalnih institucijah, kot tudi za člane kulturnih manjšin in drugih skupin, ki se razlikujejo od večinske organizacije in izvedbe kulturnih prireditev, športnih aktivnosti in nacionalnih raziskav o stopnji diskriminacije in položaju različnih skupin na različnih področjih družbenega življenja.
- Vse dejavnosti bodo pomagale zgraditi kulturo, v kateri se bodo politike nediskriminatornosti, raznolikosti in spodbujanje enakosti med spoloma, izvajale v okviru zakonodaje.

● YOUNG AMBASSADORS OF INTERCULTURAL DIALOGUE

In the past few years Mladinski center Dravinjske doline has been active in the fields of national politics development and social and ethnical equality, intercultural dialogue and equality stimulation. In 2009, together with 22 partners from all over Slovenia, which included 7 secondary schools and also Celjski Mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport and Mladinski center Trbovlje, they started a project named Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga. The project was partly financed by the European Union's European Social Found and Ministry of education, science and sport of the Republic of Slovenia.

The operation was carried out by the Operational programme for Human Resource Development 2007-2013, developmental priorities: »Development of human resources and life-long learning«; priority aims: »Improvement in the quality of the education system along the entire vertical and of the training system including improvement in the qualification structure of the education providers«. This project was officially closed on August 31st 2012, where upon all financing stops. Desiring to implement good practices and efficient models of intercultural dialogue incentives, to oppose social exclusion of minority groups, to increase active involvement and integration of members of different cultural and age groups in creating a society which wholeheartedly embraces non-discrimination policy, diversity and promotes gender equality in all spheres of life; and above all, desiring to upgrade project activities and to apply them on the national level, they apply for the project upgrade within the sphere of the PROGRESS programme in 2013. Since in the past three years the name »Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga« (Slovenian acronym: MAMD) which stands for the English equivalent »Young ambassadors of intercultural dialogue« (acronym: YAID) became a real trademark, as well as a synonym of equality and tolerance promotion they would like to preserve it as such. This will guarantee its immediate recognition and exhibition of all project activities (this time under the name of the PROGRESS programme). As such, the aforementioned project has an advantage over the rest of the projects, which are newly created.

The goals and aims of the project YAID upgrade are in accordance with the goals and content guidelines of the Europe 2020 strategies; in accordance with the European Commission directives in the field of equal opportunities, access to labour market, non-discrimination and social solidarity; in accordance with the PROGRESS programme (2007-2013), section 4-Antidiscrimination and diversity; as well as in accordance with the National priorities under the PROGRESS programme in the field of non-discrimination and diversity for the period 2012-2013. Our project targets to complete next goals:

- They will strive to ensure equal opportunities for participation in through the project activities, regardless of gender, age, education, ethnical, race or cultural background, disability, religion or sexual orientation.
- Activities will be oriented towards promoting social cohesion, increasing employment levels of all aforementioned groups members, continuously increasing awareness of

the youngsters attending project-involved schools, trainees of the project, media, various cultural groups and the general public attending the cultural and sports events that will be part of the project.

- To increase the long-term awareness of non-discrimination, respect of cultural diversity and gender equality as well as to promote political and legislative implementation on both national and European levels.
- Implementation of the activities of young ambassadors of intercultural dialogue (the detailed description of their selection and function is given in chapter 4a. Methodology) on the secondary schools, which will be included in the project.
- To develop the active politics of non-discrimination, diversity and gender equality, promoted through the training that will be carried out in the project.
- Integration of media through a well set and targeted information process.
- To inform the general public through the information and dissemination process and through the organisation of cultural events with presentation of different cultures and ethnic minorities.
- To carry out sports event »Igre kultur«, to set the foundations for netting and linking between different cultures.
- The implementation of the national research of the level of discrimination and the situation of different cultures in various areas of social life, in order to obtain an overall assessment and insight of the actual level of the application of the legislation policies on the non-discrimination, diversity and gender equality field
- The result on the national level to the establishment and consolidation of cooperation between organizations of public and private sector, as well as those of formal and informal sector through implementation of workshops "Hours of intercultural dialogue" for getting young ambassadors of intercultural dialogue; training for youth workers, youth leaders, employees of the formal educational institutions, as well as members of cultural minorities and several other groups which differ from the mainstream organisation and realisation of cultural events, sport events and national research on level of discrimination and position of different cultures in different fields of social life.
- All together the activities will help built a culture in which policies of non-discrimination, diversity and promoting gender equality will be implemented beyond legislation.

KULTURNE RAZLIKE IN VPLIV MULTIKULTURNEGA OKOLJA NA RAZVOJ OTROKA

Barbara Masnik

Kot bodoča učiteljica razrednega pouka veliko svojega časa namenim prav izobraževanju na področju medkulturnosti. V šolah je vse več otrok priseljencev in raznolikost kultur je postala vsakdanjost. Potrebno je znati to sprejeti, razumeti in spoštovati, še posebej pa je pomembno začeti vrednote graditi pri najmlajših. Tako sem se lansko leto odločila za tritedensko izobraževanje v Turčiji, v projektu z naslovom projekta »Moving Targets« Program vsako leto izvajajo v eni izmed držav, ki v njem sodeluje. Države udeleženke so Švedska, Nizozemska, Turčija, Slovenija in Velika Britanija, tematika pa navadno medkulturnost in zgodnje poučevanje angleškega jezika. Celotna izkušnja je bila vsekakor nepozabna in mi je predvsem dala misliti o tem, kako medkulturno okolje lahko vpliva na otroka in njegov razvoj, o tem pa bo tekla tudi beseda v nadaljevanju.

Od nekdaj sem se zanimala za druge kulture in vedno želim o kulturah izvedeti več. Toda branje ali gledanje nekega dokumentarca o kulturi je nekaj povsem drugega, kot to kulturo dejansko doživeti. Moje bivanje v Turčiji mi je omogočilo dejansko izkušnjo in lahko bi rekla, da sem doživela šok, kulturni šok.

Evropske države, ki so se programa udeležile, smo si med seboj precej podobne, vsaj v grobem, vsaj navidezno smo mladi teh držav bolj ali manj lahko govorili o istih interesih, o istih načinih zabave turški udeleženci pa so se od nas precej razlikovali, predvsem tisti iz mesta Konya (mesto, kjer se je program izvajal). Naj ob tej priložnosti še povem, da večina navedkov izhaja iz mojega opazovanja in lastnih izkušenj v programu in se ne nanaša na celotno turško populacijo.

Turčija je večinsko muslimanska dežela, medtem ko so ostale udeleženke katoliško usmerjene. Zanimivo je, kako zelo pomembna je vera v tej deželi, vse je povezano z njo, vsi so del nje. Mislim, da je največji vtis name naredilo dejstvo, da mladi prav zares čakajo na pravo osebo v življenju in jo prvič poljubijo šele na svoj poročni dan. Zares čudno? Spomnim se, kako zelo nas je to presenetilo, ko so fantje in dekleta naše generacije razlagali, da se še v življenju niso z nikomer poljubljali, minuto ali dve prej pa je med nami potekla debata o tem, kdo je kdaj izgubil nedolžnost, koliko fantov ali deklet je kdo izmed nas že imel. In nekaj minut za tem še ena debata o tem, kam bi lahko šli na zabavo, na dober žur, kjer se toči pivo in vino in je glasna glasba. Pa so nas turški udeleženci zopet debelo pogledali. Ni jim namreč v navadi popivanje in žuri do jutranjih ur, pravzaprav jih večina alkohola niti še ni poskusila, zabava za njih pa je enkrat mesečno, ko se s prijatelji odpravijo v kino. Kakšen dan kasneje, bilo je namreč izjemno vroče, smo imeli idejo o tem, da bi morda obiskali kakšen javni bazen, da se malce sprostimo in ohladimo. Pa so nas opozorili, da se bi morali ločiti, dekleta posebej, fantje posebej. Vendar zakaj? Ni dovoljeno skupno kopanje, obstajajo ure, ko se lahko kopajo moški in ure, ko to lahko počnejo ženske. Tudi sicer je večina aktivnosti ločena za spole, med drugim tudi molitev.

Tudi izobraževalni sistem je v Turčiji precej drugačen kot pri nas. Priložnost smo imeli opazovati ure angleščine na javnih in zasebnih šolah, dobili pa smo tudi priložnost, da smo poučevali eno uro angleščine v razredu. Pouk večinoma poteka frontalno,

teoretično, brez popestritev, konstruktivnih metod, elementi igre in izkustvenega učenja so redko uporabljeni. Pa vseeno učenci veliko znajo, le fonološko zavedanje je slabše. Učijo se na zelo formalen način, precej drugače kot pri nas. Ko smo izpeljali ure mi, se je čutilo, kako zelo učenci uživajo. Vnesli smo glasbo, dramo in druge igre in ne glede na to, da nismo govorili istega jezika, smo se razumeli brez težav in uživali, ob tem pa smo se učili. (Skela, Šešek, Dragarin, 2009)

Po vsem tem, ko sem se vrnila domov, polna vtisov in novih izkušenj, ko se mi je zdelo, da sem zrastle v toliko različnih pogledih, sem se vprašala, kako bi tovrstne izkušnje vplivale na otroka, kako bi se razvijal, če bi že od samega začetka bival v okolju, ki je kontrastno, multikulturno.

Menim, da so otroci, ki so že od malih nog soočeni s pestrostjo kultur, lahko bolj odprti in bolj tolerantni do drugih. Naučijo se sprejemati druge, jih razumejo in ne obsojajo. Otroci v ta svet pridejo brez predsodkov in če jim le-teh družba ne poda, jih niti ne bodo razvili. Zagotovo je lahko velika prednost multikulturnega okolja tudi ta, da ima otrok možnost oblikovati svoj značaj in vrednote iz pestre ponudbe različnih kultur. Vsak posameznik se lahko odloči o tem, kaj mu najbolj ustreza, kaj želi in kaj ga osrečuje. Včasih namreč nimamo možnosti izbora, smo omejeni s pravili neke družbe, ki jih moramo, če želimo enakopravno sodelovati v sistemu, tudi upoštevati. Toda zakaj? Zakaj ne bi vzeli od vsakega nekaj, to sprejeli in razumeli, morda celo vzeli za svoje.

Otroci so dandanes vse bolj strpni, a vsaka nova generacija ustvari nove predsodke. O tem, da le-teh ne bi bilo več, je skoraj povsem nesmiselno razpravljati, saj bodo najverjetneje vedno obstajali. Je pa res, da lahko delamo na tem, da bodo otroci znali ceniti druge kulture, jih sprejemali in spoštovali. Po mojem mnenju je rešitev medkulturno okolje.

Če upoštevamo načela medkulturne pedagogike, ki spodbuja učno okolje, v katerem je predstavljena multikulturnost kot nekaj nujno potrebnega in dobrega za vse učence, bi lahko rekla, da bi morali ne glede, če so v šoli otroci priseljencev ali ne, tovrstnim temam posvetiti več pozornosti. Četudi otroci niso obkroženi z različnimi kulturami, je prav, da se jih zavedajo, saj si tako širijo obzorja in odpravljajo predsodke. Glede na razvoj današnjega sveta, je vse več priseljencev in slej ko prej se srečamo z drugimi kulturami. Tudi učitelji bi morali, četudi zgolj za enega učenca, biti izobraženi tudi v tej smeri. Tudi en sam učenec je pomemben kot vsi ostali (Skubic Ermeč, 2003).

Viri:

- Mag. Klara Skubic Ermeč (2003). Komu je namenjena interkulturna pedagogika? *Sodobna pedagogika*, letnik 54, št 1/2003, str. 44-59.
- SKELA, Janez, SEŠEK, Urška, DRAGARIN Mateja. Opismenjevanje v tujem/drugem jeziku na zgodnji stopnji. V: PIŽORN, Karmen (ur.), BORG, Simon. Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu. 1. Izd. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2009, str. 220-245.

● UOKVIRJENI OBRAZI

Vsak obraz ima svoje značilnosti. Vsak obraz ima svojo dušo. Vsak obraz živi svoje življenje... ne glede na to, v kakšnem okvirju se nahaja.

Metka Majcen

Kulturna oziroma etnična raznovrstnost je dejstvo življenja in naša družba je bolj raznolika, kakor se zavedamo. V sodobnih razmerah se v posameznih družbah, tudi zaradi globalizacije, na eni strani povečuje etnična in s tem kulturna raznovrstnost, na drugi strani pa hkrati želja in namera posameznikov ter skupnosti po ohranjanju svojih specifičnih kulturnih oziroma etničnih značilnosti. Pri tem so priseljenci, njihovi potomci in pripadniki posameznih etničnih manjšin pogosteje kot enakopravni pripadniki družbe, obravnavani kot tvorci problemov, potencialna grožnja obstoječim kulturnim normam, narodni identiteti in suverenosti države ter, posebej v časih ekonomske krize, kot konkurenca na trgu delovne sile. (Medvešek, 2007) Poleg tega pripadniki večinske kulture običajno gledajo na posamezno etnično in kulturno manjšino kot na homogeno skupino, ki jo lahko označijo z določenim stereotipom oziroma več teh. (Brezigar, 2007)

Tudi ozemlje, na katerem je v začetku devetdesetih let nastala samostojna država Slovenija, ni bilo nikoli etnično homogeno. Pripadnike neslovenskih etničnih skupin lahko danes v grobem razdelimo na dve skupini – na zgodovinske narodne manjšine, kamor sodijo italijanska, madžarska in romska narodna skupnost ter »nove« narodne skupnosti, kamor uvrščamo pripadnike narodov nekdanje skupne jugoslovanske države, ki so se v Slovenijo predvsem zaradi ekonomskih razlogov intenzivno priseljevali od sredine šestdesetih let prejšnjega stoletja. (Komac, 2007) Izsledki empiričnih raziskav Slovenskega javnega mnenja kažejo, da pripadniki večinskega naroda Slovenijo dojemajo kot državo slovenskega naroda, torej etničnih Slovencev in dveh tradicionalnih manjšin, italijanske in madžarske, ki jima pripada ustrezen nabor kompenzacijskih pravic. Ostali naj se adaptirajo na življenje v slovenskem okolju, naučijo naj se slovenskega jezika in naj ga v vsakdanjem življenju v javnosti tudi uporabljajo. (Komac, Medvešek in Roter, 2007)

Empirični podatki kažejo, da v percepcijah priseljencev obstaja etnična nestrpnost večinske populacije do njih, predvsem pa se pojavi etnične nestrpnosti v večji meri kažejo do priseljencev iz območja nekdanje Jugoslavije in njihovih potomcev kot pa na primer do priseljencev iz zahodnoevropskih držav ali ZDA. (Medvešek, 2007) Kot sem že omenila, pripadniki večinske kulture običajno gledajo na manjšino kot na homogeno skupino, ki jo je mogoče enostavno določiti in »popredalčkati« s pomočjo stereotipov, in prav te teme se dotakne tudi režiser Branko Đurić v znanem slovenskem filmu »Kajmak in marmelada«. V filmu, v katerem spremljamo ljubezensko zgodbo med Slovenko in Bosancem, so liki do skrajnosti klišejski in se obnašajo po vseh pravih stereotipov. Protagonist Božo je brezposeln južnjak, ki dneve preživlja v naslonjaču pred televizijo s pivom v roki ter čaka, da mu bo partnerka Špela pripravila kosilo. Je len in umazan, saj se za osebno higieno po njegovem skrbi le ob nedeljah. Ali kot se razburja njegov sosed, skozi besede katerega Đurić opozarja na problem slovenske ksenofobije in nacionalizma: »Vs ste isti. Kdo se strelja po gostilnah? A mi? Vi se streljate po gostilnah! Kdo se zaletava z jugoti naokoli? Vi! Vi kradete, vi pa vam podobni. Vi na –i. Banda čefurska.« Skozi prizmo stereotipov pa se ne gleda le na južnjake, temveč lahko stereotip-

ne lastnosti pripišemo tudi Slovincem – ti ob nedeljah v krogu družine jedo govejo juho, poslušajo »govejo« glasbo, predvsem pa pijejo in delajo samomore. Ovire v ljubezni med Božom in Špelo izhajajo torej iz nestrpnosti, stereotipov in predsodkov.

Pri stereotipih gre za tipizirane sodbe, kar pomeni, da se individualne razlike med posamezniki ne upoštevajo. Sodbe oblikujemo na osnovi posploševanja in so del naše kognitivne ekonomije – s pomočjo stereotipnih predstav urejamo heterogenost sveta, v katerem živimo. Kognitivna funkcija stereotipov pa seveda ni opravičilo za »uporabo« stereotipov, če so ti izhodišče za diskriminacijo. Stereotipi niso naše osebne sodbe, temveč so nam posredovani prek družbene interpretacije in jih torej pridobimo v procesu socializacije. Vodijo do dveh vrst napak. Ljudi, o katerih imamo stereotipne predstave, obravnavamo kot podobne skupini, ki ji pripadajo in kot bolj različne od članov drugih skupin, kot v resnici so. Druga napaka, ki je hkrati izhodišče diskriminatorne obravnave, pa je, da praviloma skupino, ki ji pripadamo, ocenjujemo kot boljše od tistih, ki jim ne pripadamo. Ko se na miselne sodbe, ki predstavljajo stereotipe, nalepijo še čustva, lahko govorimo o predsodkih – pri predsodkih je tako v ospredju čustvena komponenta, medtem kot je razumska povsem izključena. Allport loči pet stopenj izražanja predsodkov: prva stopnja je opravljanje, ki se kaže tudi skozi šale in vice o drugih skupinah, sledi ji izogibanje oziroma vzpostavljanje socialne distance, diskriminacija, nasilje, zadnja in najbolj ekstremna stopnja izražanja predsodkov pa je genocid. (Kuhar, 2009)

Sama menim, da nihče od nas ni brez stereotipov in predsodkov, prav tako jih nikoli ne bo mogoče povsem izkoreniniti. A prav zato je toliko bolj pomembno, da jih poskušamo ozavestiti in se z njimi nato tudi spoprijeti. Vsak od nas bi se moral tako najprej zavedati svojih stereotipov in predsodkov, si v konkretnih situacijah prizadevati posameznika presojudati individualno in ne na podlagi etnične ali družbene skupine, ki ji ta pripada. Predvsem bi morala krepiti idejo, da je treba drugačnost vsaj poskusiti razumeti – če jo razumemo, namreč lahko hitro spoznamo, da ni nekaj, česar bi se morali bati, temveč nekaj zanimivega, iz česar se lahko tudi kaj naučimo. Kombinacijo kajmaka in marmelade je treba torej najprej poskusiti, preden se sme trditi, da je neužitna.

Literatura:

- Brezigar, Sara: »Pojavi etnične diskriminacije v javni upravi, vojski in policiji v Republiki Sloveniji«, v: Priseljenci, ur. Miran Komac, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 2007.
- Komac, Miran: »Spremna beseda«, v: Priseljenci, ur. Miran Komac, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 2007.
- Komac, Miran; Medvešek, Mojca in Roter, Petra: Pa mi vi povejte, kaj sem!!!? Študija o etnični raznolikosti v Mestni občini Ljubljana. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2007.
- Kuhar, Roman: Na križiščih diskriminacije. Večplastna in intersekcijska diskriminacija. Mirovni inštitut, Ljubljana, 2009.
- Medvešek, Mojca: »Razmišljanja o pojavih nestrpnosti in etnične distance v slovenski družbi«, v: Priseljenci, ur. Miran Komac, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 2007.

Za osnovo eseja sem si izbral film Kajmak in marmelada, ki je po mojem mnenju najbolj pogosta oblika medkulturne interakcije pri nas in vsi med nami poznamo vsaj en primer mešane zveze dveh oseb ter odziv družine in prijateljev na njuno izbiro partnerja.

Zgodba filma govori o Slovenki in Bošnjaku, ki sta se našla v ljubezenski zgodbi in imata probleme kot vsak par, če zveza dovolj dolgo traja. Prihajata iz različnega kulturnega ozadja in je mnenje o kajmaku in marmeladi kaplja čez rob za njuno zvezo. Je zelo stereotipna ljubezenska komedija, ki prikazuje delovno Slovenko in nogometno »podkovanega« Bošnjaka brez službe. Vendar se mi prikaz karakterjev zdi preveč drastičen, saj izgledajo preveč stereotipski (sicer takšni karakterji obstajajo, a ne najdemo vseh na istem mestu), kar lahko povzroči še večje neodobranje tistih, ki že imajo takšno mnenje o mešanju kultur. Res je, da se temu filmu dobro nasmejimo kljub ljubezenski drami, ki se odvija skozi celotno zgodbo, vendar bi morali mogoče dodati opombe ali pa razlago celotne poante, saj je zelo subtilna, ker je film konec koncev le komedija. Ker pa je znano, da vidimo le tisto kar hočemo, bi za ljudi, ki jih mešani zakoni motijo, lahko imel film ravno nasprotni učinek, kot ga je režiser želel vzbuditi. Dvojnost meril, očetova čistunstokost, materina prikrita vsiljivost in narejena prijaznost Božovega »prijatelja« so trije dejavniki, ki lahko privedejo do končanja te zveze, če Špela in Božo dovolita, da njihova mnenja vplivajo na njune občutke.

Zdaj pa na splošno o tej problematiki, ki se sčasoma sicer zmanjšuje a je še vedno vidna povsod po Sloveniji. Smo majhna država, ki ima manj prebivalcev kot katerokoli velemesto na svetu, in ker smo takorekoč v središču Evrope, smo bili vedno pod vplivom vseh ostalih narodov in s tem različnih kultur ter običajev. Narodna zavest je bila zatirana do 2. Svetovne vojne s strani Italije in Avstro-ogrske, po 2. Svetovni vojni pa je to vlogo prevzel komunistični režim Jugoslavije. Po mojem mnenju so prav zato nekateri namesto patriotizma izbrali neko blago obliko nacizma, se pravi strah pred izgubo identitete je povzročil zavračanje vsega, kar je tuje. Takšno razmišljanje tistih posameznikov, ki so na vidnih oz. vplivnih položajih pa me še dodatno zaskrbljuje, kajti podpihovanje nerazumevanja povzroča izgubljanje vrednot, ki naj bi jih družba imela. Sprejemanje tujih kultur in njihova asimilacija pa bi morala biti prioriteta, za katero bi morali, na način »živi in pusti živeti«, skrbeti vsi, ki pridejo v stik s takšno izkušnjo. Seveda pa morajo biti o tem tudi pravilno poučeni.

Po mojem mnenju je vsako negativno odzivanje na različnost dejansko nepravilna vzgoja osebnosti posameznika in njegovih vrednot, saj če se nekdo zaveda sebe in svojih korenin na pravi način, potem ga različnost ne plaši, še več, privlači ga, če je v skladu z njegovo etiko. In na tem bi moral delati vsak posameznik, najprej pri sebi ter potem le to tudi širiti in živeti. Res je, da se etika razlikuje od naroda do naroda, a je kompromis vedno možnost za sožitje. Ljudje, ki živijo na nekem ozemlju, se ostalih kultur ne bi smeli bati in jih zavračati samo zato, ker jih ne poznajo (razen kadar govorimo o nasilnem vdoru npr. Vojna), morali bi jim pomagati, da bi ohranjali svoje korenine in jim hkrati pokazati svoje običaje in jezik, kar je osnova sožitja v civilizirani družbi.

In tu bi etika morala biti v prvi vrsti orodje za ozaveščanje ljudi. Kot sedmošolec sem v osnovni šoli imel predmet ETIKA, ki je skrbel za ozaveščanje različnosti, pa naj bo verska, spolna, narodna itd.... A kaj pomeni to trinajstletniku, ki si misli, da tako in tako vse ve? To je v tem obdobju pubertete zanj le še en dodaten predmet, ki ga mora izdelati, da bi se čim prej rešil šole. Takšno izobraževanje bi moralo potekati od samega začetka šole in bi moralo biti enakovredno ostalim naravoslovnim in družboslovnim predmetom, saj je brez morale še tako pamenten človek slab za vsako družbo, ker jo na svoj način zaničuje in jo posledično izkorišča za svoje sebične namene. Vendar tu ne smemo pozabiti vzgoje staršev, ki bi morali vzgajati otroke, kako biti svetovljan, kar pomeni, da bi pri »zgodno« vzgojenih otrocih predmet kot je etika, pomenil nadgradnjo, pri »slabo« vzgojenih pa bi ta predmet poskušal popraviti napake staršev. Star pregovor pravi: Kar se Janezek nauči, to Janez zna!

S tem bi rad poudaril, kako pomembna je začetna vzgoja otrok. Njihovo izpostavljanje slabim situacijam nezadržno pripelje do problemov, ki jih ta otrok ima oziroma jih povzroča kasneje v življenju. Ni nujno, da bodo zaradi tega zdaj vsi ljudje odrasli v kriminalce, pogledjmo recimo karakterje našega filma.

Špela in Božo sta odrasla kot dobra človeka, ki jima slaba vzgoja včasih povzroča probleme v medsebojni komunikaciji. Za Špelino vzgojo vemo, da sta bila odgovorna čistunski oče in mati, ki ne mara tujcev, a je Špela kljub temu našla boljšo pot. Za Boža ni podatkov, kakšno vzgojo je imel, bi pa bilo dobro poznati tudi to plat, saj zaradi Špelinega primera, ne moremo sklepati niti, ali je njegov oče imel rad nogomet in pivo. Lahko pa vidimo, da ga njegov »prijatelj« želi pokvariti z nespodobnimi povabili, ki mu nakopljejo nepotrebne težave. Vendar ve, kaj mu je pomembno in spozna, kaj rabi za svojo srečo. Ljudi s podobno situacijo je pri nas veliko in mogoče bi morali tudi takšne pare vključiti v reševanje problemov, ki jih povzroča nazadnjaško mišljenje in pomanjkanje morale.

Priznati moram, da pri pisanju eseja nisem uporabljal strokovne literature. To pa zaradi tega, ker se mi le ta zdi zelo specifična in se problemov ne more lotevati dovolj na široko. Menim, da se moramo, kot mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, na nam lasten način (moj je »Živi in pusti živeti«) spoznavati s to problematiko, strokovna literatura pa nam lahko povzroči predalčkanje še preden sploh spoznamo situacijo, ki bi potrebovala posredovanje.

MEDKULTURNI DIALOG, KI GA ŽIVIMO

Živa Janc

Naša Slovenija, mala dežela, leži na stičišču štirih večjih jezikovnih skupin: slovanska, germanska, romanska in uralska. Mešanje različnih kultur je na tem območju prisotno že od starih Rimljanov. Rimska okupacija je prisilila prebivalce, da so sprejeli novo kulturo, običaje in šege ter jih tako vpletli v svoje življenje. Tako rekoč so bili prisiljeni sprejeti navade rimskih okupatorjev, kar pa bi bilo danes nesprejemljivo. Sedaj pa ima na našem območju vsakdo pravico izražati svojo kulturo, čeprav pa vsi še ne sprejemajo drugih kultur in običajev. Z medkulturnim dialogom pa želimo doseči, da bi se te stvari začele bolje sprejemati. Film Branka Đurića, »Kajmak in marmelada«, posnet leta 2002, je poln stereotipov, tako o Bosancih, kot tudi o Slovencih. Film prikazuje ljubezensko zgodbo med Slovenko in Bosancem. Slovenko Špelo (ki jo igra Tanja Ribič) prikazujejo kot trpeče vdano in marljivo, medtem ko Bosanca Boža (ki ga igra Branko Đurić) prikazujejo kot brezposelnega južnjaka, ki cele dneve poseda pred televizijo s pivom v roki in ne počne ničesar drugega. V filmu so vsi južnjaki prikazani kot kriminalci, kot tisti, ki povzročajo težave in počnejo nelegalne stvari in si ne želijo poiskati poštenega dela. Slovence pa predstavljajo kot zadržane in polne predsodkov. Na žalost še danes veliko Slovencev priseljencem pripisuje negativne lastnosti, čeprav je medkulturni dialog vedno bolj razširjen in so Slovenci začeli bolje sprejemati tujce. Žal pa se še vedno ne zavedajo dovolj, da smo vsi ljudje enakovredni in da je tudi priseljencem težko, ko pridejo v drugo državo, saj je tam drugačen način življenja, drugačna kultura in drug jezik.

V filmu sta tipična primera Slovencev s polno predsodki Božov sosed in Špelin oče. Špelin oče si želi, da bi njegova hči našla Slovenca in ne bi bila z Bosancem Božom. Božov sosed pa v enem delu filma jasno pove, v katere stereotipe o južnjakih verjame. Prepričan je, da so vsi priseljenci iz juga enaki, da povzročajo same težave in največ kriminala. Vrhunec filma oziroma trčenj obeh kultur je na rojstnodnevni zabavi Špelinega očeta. Prikazana je tipična stereotipna slovenska zabava v slovenski gostilni z domačo hrano in narodnozabavno glasbo, kjer vsi prepevajo in se zabavajo. Na praznovanje vdrejo južnjaki, ki so prikazani kot mafijci in si prilastijo gostilno, medtem pa se Slovenci poskrijejo pod mize. S tem, po mojem mnenju, želijo prikazati stereotipno priseljevanje in vdiranje južnih narodov na slovensko območje. To pa je zgolj tipično slovensko razmišljanje o tujcih, čeprav pa je priseljevanje potekalo popolnoma drugače, na veliko bolj miren in nevsiljiv način. Film je dober primer kakšne stvari pri medkulturnem dialogu niso primerne. Poln je negativnih stereotipov, tako o Slovencih kot tudi o Bosancih. Morda so v filmu tudi malo pretiravali s temi stereotipi, saj se mi zdi, da se Slovenci in južnjaki med sabo, v realnosti, veliko bolj sprejemajo. Kot je tudi na začetku filma omenjeno: to ni le ljubezenska zgodba med Slovenko in Bosancem, to je nekaj, kar se lahko zgodi kjerkoli na svetu.

Viri:

- Film »Kajmak in marmelada«
- <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/lorencic-danaja.pdf>

Naša družba je zelo kompleksen pojem, tako kot smo mi sami in težko jo je povzeti v 5000 znakih. Živimo v svetu različnosti, minusa in plusa, v binarnem svetu, strukturiranem po nekaterih pravilih, ki sproti nastajajo in izginjajo. Živimo v večkulturni družbi, kjer obstaja veliko razlik, vendar kot pravi Hacin, je pomembno to, katere razlike so bile v določenih družbah politično prepoznane kot pomembne in tako se je začelo razvrščanje ljudi. Prepoznanim razlikam je bila podeljena moč in razlika je postala Drugo ali Drugačno (Lukšič Hacin, 2001). Čeprav nimamo točnih podatkov o tem, kolikšna je stopnja njihove kulturne, socialno-ekonomske in politične integracije, kolikšna je stopnja njihove enakopravnosti na področju ohranjanja in izražanja kulturne identitete. Vendar kljub pomanjkljivosti podatkov, mi je jasno, da je potrebno delovati v smeri vključevanja večkulturnih vsebin v učne programe ter programe dodatnega strokovnega usposabljanja, ki naj bi bila namenjena učiteljem in ostalim strokovnim delavcem na področju vzgoje in izobraževanja.

Seveda je težko ustvariti nek učni program, ker je kultura že sama po sebi fluidna in kot pravi Ekstrand, kultura sama v interakciji ustvarja nova vedenja, misli in občutke. Kultura je namreč le eden od številnih pojmov, ki so v rabi pri analizi realnosti. Analiza ponavadi poteka znotraj sistemov, tako da vedno govorimo o nekih razlikah, bodisi družbenih, političnih, itd.

Kako torej upravljati z razliko, ne da bi se pri tem kršile človekove pravice? Mislim, da je potrebno razliko dopustiti, saj ima vsak sleherni posameznik pravico imeti svoje vrednote, ki so relativne in tudi nenehno v interakciji. Vendar potrebno bo zaslišati glasove priseljencev, potomcev priseljencev, prosilcev za azil, beguncev, itd. Slišati pa moramo raznolike izkušnje zato, da lahko ponovno premislimo za današnji čas preozke koncepte naroda, nacionalne identitete, države, itd. In kot ugotavlja Natalija Vrečer, ima pri tem odločilno vlogo šolski sistem: »Slovenija nima tradicije multikulturnega izobraževanja, vendar se izobraževanje brez tega ne bo moglo soočiti s sodobnimi socialnimi izzivi, kot so mobilnost in migracije« (Vrečer 2010: 132).

Ne samo zaradi priseljencev, ampak zaradi »naše« družbe, ki ji je bila raznolikost usojena in je zaradi te usode trajno soočena z »zvezajenimi« identitetami, s spremenjenimi skupnostmi ter spreminjajočimi se občutki pripadnosti in lojalnosti. Vrečer tako pravi, da so vsebine večkulturnega izobraževanja medkurikularna tema, ki ne potrebujejo posebnega predmeta, temveč jih je treba integrirati v vse predmete. Če vsebine večkulturnega izobraževanja ne bomo v večji meri vključevali v učne načrte in učbenike, v Sloveniji ne bomo mogli ustrezno razviti izobraževalnega sistema kot večkulturnega izobraževanja. Slednje pa je nujno potrebno, da se učitelji in drugi šolski delavci naučijo upravljati s kulturnimi razlikami v učnem okolju, ki je v vseh evropskih in mnogih drugih svetovnih družbah večkulturno.

Učni načrti in učbeniki, ki v učnem okolju udeležencem nudijo možnost, da se spoznajo z medkulturnimi kompetencami, omogočajo tudi medkulturno razumevanje in medkulturni dialog, ki sta prva pogoja za trajni mir. Poudariti bi bilo treba, da so ustavne manjšine in priseljenci socialni in kulturni kapital, saj omogočajo plodovite medkulturne izmenjave. Prav tako bi bilo treba poudariti, da so priseljenci ekonomski kapital in da je njihov doprinos k ekonomiji naše države zelo pomemben. S tem, ko spregledajo ali minimizirajo perspektive marginalizira-

nih kulturnih in etničnih skupin in raznolikega kapitala, ki ga ti predstavljajo, avtorji učnih načrtov in učbenikov bolj spodbujajo njihovo asimilacijo kot integracijo v posamezno državo.

Vsebine večkulturnega izobraževanja, ki jih je treba vključiti v učne načrte in učbenike, ne zahtevajo večjih sprememb, potrebna je zgolj večja senzibilnost za spregledane marginalizirane etnične in kulturne skupine ter za razvijanje medkulturnih kompetenc, ki so nujno potrebne za uspešen medkulturni dialog. Tako Marijanca Ajše Vižintin poudari, da bi morala biti multikulturnost pedagoško-didaktično načelo, eden med kriterijev za presojanje odločitev v šolstvu, od vsake posamezne šole pa je odvisno, ali se bo iz monokulturne spremenila v »multikulturno ustanovo«.

Literatura:

- http://twohomelands.zrc-sazu.si/onlinejournal/DD_TH_36.pdf.

● MAMD - MLADI AMBASADORJI MEDKULTURNEGA DIALOGA

Dejan Cizl

Mladi ambasador medkulturnega dialoga – turistični vodnik, povezava se mi je avtomatsko prikazala pred očmi in zato sem se prijavil in upal, da bom še več izvedel o romih, drugih verstvih, o istospolno usmerjenih.

Dnevno se srečujem s takšnimi in drugačnimi ljudmi. Veliko Slovencev je še vedno ideološko zelo obarvanih, še vedno ali pa na novo; ni važno. Moje delo pa je, da na potovanju skrbim za vsakega posameznika, da se vsak prijetno počuti in da vsak lahko uživa. Da je to lahko mogoče, moram govoriti korektno in spoštljivo do vseh skupin, se pravi spoštovati druge nacionalnosti, druge vere, drugače čuteče in drugače misleče.

Večkrat pridem v spor sam s sabo, kajti turisti so zelo zahtevni in veliko jih je, ki se želijo dobro zabavati, kaj dobrega pojesti, popiti in od vodnika pričakujejo, da jim bo povedal nekaj njihovim ušesom prijetnega, tu pa se veliko mojih gostov včasih spogleda, ko jih okaram in skušam naučiti olike, manir in jim dam vedeti, da se ne bom podrejal pritiskom pričakovanja, temveč bom korektno in konkretno povedal, kar je prav in kaj narobe.

Tako se vozimo z avtobusom po različnih koncih in krajih, mimo Ambrusa ali v Prekmurje k »Ciganom«, v Sarajevo ogledovat Muslimanske mošeje in tiste rakete zraven, ki jih po treh dneh končno začnemo poimenovati minareti itd.

Človeški možgani so sposobni neverjetnega ustvarjanja, neverjetnega spoštovanja, vendar jih znanje in vedenje oziroma ne znanje in ne vedenje o nečem lahko zavede in potem srečam v svojem poslu še čredni nagon, ki potencira razlike in obsoja trikrat bolj in trikrat hitreje.

Vesel sem, da sem prisostvoval na usposabljanju za mladega ambasadorja, kajti spoznal sem kup mladih spoštljivih posameznikov, ki na prijazen in kulturn način govorijo brez predsodkov in sovraštva in širijo pozitivno energijo, ter spodbujajo druge k razmišljanju o tem, kako zelo različni smo si ljudje a hkrati tako podobni in tako ranljivi, da se ne splača biti egoist in homofob.

Pozivam vse prijetne ljudi na tem svetu, da naj ostanejo takšni, kot so še naprej, vse multikulturne skeptike pa pozivam, da si vzamejo čas, povabijo na pijačo nekoga, o katerem ne vedo ničesar in so ga do sedaj zasmehovali »zaničevali«. Po petih minutah, ali pa po 20 minutah si bosta ti dve osebi lahko podali roko in napetost bo izginila.

P.S.: Izhajam iz svoje izkušnje in projekt MAMD je tukaj z enim lepim sporočilom za vse; da s skupnimi močmi lahko naredimo družbeno okolje bolj prijetno za vsakega posameznika.

● OBČUTEK VEČVREDNOSTI NAD »DRUGAČNIMI«

Barbara Hren

Diskriminacija, verjetno to besedo slišiš povsod, vsi se o njej pogovarjajo, vsi postavljajo hipoteze, a še vedno je ne moremo popolnoma uničiti. Ljudje smo si različni, poznamo različne kulture, rase, jezike, do katerih si skozi čas preko izkušenj, medijev in ostalih tokov ustvarjamo različne predsodke pred različnostjo, ki jo globoko v sebi definiramo kot »strah« do različnih, ki ga mnogi izpostavljajo kot diskriminacijo.

»Cigani, lezbače, pedri, črnuhi« so besede, ki so pri nas kar dobro razširjene, a tisti, ki jih izreka se nikdar ne poglubi vase in razmisli, da lahko nekoga s takšnim besednim zakladom zelo ponižaš in zaznamuješ, saj se za vsako takšno besedno oznako skriva osebnost, ki se od nas »normalnih« popolnoma nič ne razlikuje, enako zna razmišljati, ljubiti, občudovati. Ta »cigan, lezbača« je mogoče na las podoben nam in bi bil lahko naš dober zaveznik, poslovni partner, prijatelj, če bi ga le nehali označevati in izpostavljati s kančkom njegove kulture in videza.

Priznam, tudi sama sem imela strah pred »različnimi« ljudmi, ampak sem te svoje predsodke v svoji glavi zlomila in se soočila z njimi. Postavila sem si vprašanje, kako je lahko pri meni do tega sploh prišlo? In odgovor je bil enostaven, preko različnih tokov informacij sem si ustvarila predsodek o ljudeh, ki jih nikdar nisem osebno srečala. V medijih v črni kroniki večkrat zasledimo informacijo o teroristih, »črncih«, a le redko kateri novinar uporablja besedo belec, čeprav se nasilje v enaki meri izvaja tudi med belo raso.

Kaj pa starši? Sama imam sicer res dobre starše, a tudi oni imajo tu in tam kakšen nevedni predsodek. Pred časom smo na družinskem pikniku obravnavali posvojitve otrok iz drugih držav, kar vemo, da je danes že kar razširjeno in nekateri ljudje imajo do takšnih posvojitve velike predsodke, zaradi držav iz katerih otroci prihajajo, kulture, barve. A če smo realni kaj je tako drugače na otroku, ki je na videz drugačen od naših? Vsi otroci so si tako ali drugače različni, ampak njim ni pomembno kakšni so, komunicirajo in igrajo se skupaj, pa če tudi ne govorijo istega jezika, niso iste »barve«.

Diskriminacija je na žalost postala del našega vsakdana in če ne bomo kot posamezniki naredili nekaj na tem področju, se bo le še stopnjevala. Začnimo razmišljati kot otroci, ki ne vidijo razlik, ki vidijo le osebo, ki jim je podobna, ima podobne interese in bo mogoče čez čas postala njihov najboljši prijatelj. Bistvo vsega je, da če bi bili vsi ljudje enakega videza, imeli enake karakterne značilnosti, govorili enak jezik, bi bil svet zelo dolgočasen.

BILLY ELLIOT - MEJE MOJEGA JEZIKA SO MEJE MOJEGA SVETA

Barbara Masnik

Pred kratkim sem se odločila, da si ponovno ogledam film Billy Elliot. Sprva sem ga želela gledati zgolj zato, ker mi je bil všeč. Po premisleku pa sem ugotovila, da se v njem skriva veliko več kot sem morda dojela na prvi pogled. Spomnila sem se literature, ki smo jo predelovali na fakulteti avtorja Basila Berensteina, Formalni in Javni jezik. V eseju bom predstavila povezavo med člankom in filmom ter pojasnila, kako jezik vpliva na spekter našega življenja in kako se vse skupaj navezuje na medkulturni dialog.

Billy Elliot je deček, ki se rodi v družini, ki govori in živi v mejah javnega jezika. Pripada delavskemu razredu in boj za preživetje je iz dneva v dan večje. Njihov kulturni kapital ni ravno velik, ni jim mar za knjige, galerije, umetnost, saj je že prebijanje iz dneva v dan težko. Billy pa je deček, ki si nadvse želi plesati, plesati balet. To pa je povsem nesprejemljivo za njegovo družino, ki se ubada z brezposelnostjo, pomanjkanjem denarja, izgubo mame in žene, balet je zadnja stvar, ki bi jo od dečka, ki prihaja iz takšnih okoliščin pričakovali ali si zanj želeli. Skozi film se pokaže kako družina prestopa iz sveta javnega v svet formalnega jezika in kako je ta preboj težak.

Jezik s katerim se rodimo, katerega nas učijo, je tisti, ki nam ustvari pogoje za nadaljnji razvoj. Kapital, ki pripada staršem, pripada tudi nam. Kot primer podajam izsledke raziskave Raziskava PRILS 2006 – Vprašalnik za starše – Branje v družini ter izobrazba in zaposlitev staršev.

Podrobneje sem pregledala analize vprašanj namenjenih staršem, ki se nanašajo na področje branja v družini in izobrazbe ter zaposlitev staršev in kako le-to vpliva na bralne dosežke njihovih otrok.

Če povzamem, je tako, da starši, ki knjige in branje cenijo, pogosteje berejo in berejo tudi iz užitka, imajo doma veliko zbirko knjig, tudi otroških ter svoje navade in vrednote prenesajo tudi na svoje otroke. Otroci staršev, ki branju posvečajo posebno mesto v življenju, tudi dosegajo boljše rezultate na področju bralnih dosežkov. Pa ne samo bralni dosežki, upala bi trditi, da je tudi sicer kulturni kapital tovrstnih družin precej višji. Kar pa se že naveže na del vprašanj o izobrazbi in zaposlitvi staršev. Tudi korelacija med višjimi bralnimi dosežki otrok in starši, katerih ekonomski položaj je višji, se pokaže v raziskavi. (Nečak Luk, A., 2011)

Toda kako vse to vpliva na medkulturnost. Naj pojasnim. Tako kot formalni in javni jezik v materinščini, tako se formalni in javni jezik pokaže na področju tujega jezika. Nekdo, ki se preseli v tujo državo navadno ne govori jezika enakovredno kot državljani te države, tu pa se pojavijo težave. Gre za vse več kot nepoznavanje jezika. Nekdo, ki ne zna izraziti sebe skozi jezik ne zmore predstaviti sam sebe v vsej svoji celoti. Velikokrat te ljudi ne vidimo takšne kot v resnici so, morda izpadejo manj inteligentni, morda si jih niti ne želimo spoznati, ker se nam enostavno ne da spopadati z luknjo v komunikaciji. Torej ljudje, ki govorijo jezik okolja potemtakem pripadajo rangu formalnega jezika, višjega delavskega razreda, priseljenci pa pripadajo razredu javnega nižjega delavskega razreda. Med sabo se sicer razumemo a »nižji delavski razred« še zdaleč ne more slediti po-

govoru in v njem inteligentno sodelovati, pa ne da tega niso zmožni, seveda so, ampak v svojem maternem jeziku. Torej je težava v tem, da je obseg njihove pismenosti v tujem jeziku toliko slabši, da enostavno ne morejo slediti, se izražati. (Bernstein, študijsko leto 2011/2012)

Vse težave, s katerimi se tujci srečujejo pri vklopu v družbo, zelo dobro prikazuje tudi film. S trudom in trdim delom lahko uspe, seveda brez podpore okolja ne gre. Pa če navedem še en primer, ki se direktno navezuje na učenje jezika, navsezadnje je jezik podlaga za uspešno komunikacijo in se kot bodoča učiteljica tega še posebej zavedam.

Prispevek, ki sem ga prebrala govori o primeru slovensko-albanskih in slovensko-makedonskih ur na Osnovni šoli Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje, kjer s pomočjo teh ur omogočajo priseljencem uspešnejšo integracijo, obenem pa bogatijo medkulturni dialog vseh otrok.

Večinska družba naj bi priseljencem ponudila enake možnosti kot vsem ostalim avtohtonim prebivalcem države. Kulturno ozadje otroka, ki se uči slovenščine kot drugega tujega jezika, je ravno tako pomembno kot kulturno ozadje vseh ostalih otrok v razredu. »Soočanje z drugimi jeziki in kulturami se lahko izvaja v osnovni šoli tudi pri urah slovenščine kot učnega predmeta, za večino prebivalstva v Sloveniji maternega jezika.« (Vižintin, 2009: 402)

Povezovanje drugih kultur s slovensko kulturo pri pouku slovenskega jezika je pomembno ne le zaradi spoznavanje tujih kultur, temveč tudi zaradi dejstva, da se človek šele ob soočenju z drugo identiteto intenzivneje zave svoje lastne.

Uspešna integracija otrok priseljencev naj bi zagotovila uspešnost le-teh na vseh področjih osnovnošolskega znanja, do ravni, ki je primerljiva s stalno prebivajočimi otroki.

A raziskave žal kažejo, da so otroci priseljenci manj uspešni od svojih vrstnikov večinskega prebivalstva. Torej obstaja dilema o tem, kaj se v šolah dejansko stori za uspešen medkulturni dialog.

Medkulturna zmožnost je širok pojem, ki zavzema različne nivoje poznavanja svoje kulture in različnih tujih kultur, na različnih ravneh. Vsekakor pa medkulturna zmožnost temelji na poznavanju svoje lastne kulture. Poleg medkulturne zmožnosti so za uspešno integracijo pomembni tudi ostali dejavniki: medkulturnost okolja, spodbujanje strpnosti, kulturne zmožnosti učiteljskega zbora, poznavanje zakonodajnih zmožnosti idr. Učni načrt predvideva najprej poznavanje lastnega jezika in kulture, nato poznavanje tujih.

Prispevek ponuja primer Osnovne šole Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje, kjer učinkovito spodbujajo medkulturno zmožnost, še posebej z izvajanjem dvojezičnih ur pri pouku slovenščine. Otroci pri teh urah spoznavajo deželo, jezik, kulturo, geografske značilnosti, razloge za preselitev otrok priseljencev itd.

V devetem in tretjem razredu so izvedli slovensko-albanski uri. V zadnjem razredu devetletke so znanje otrok priseljencev primerjali z že doseženim nivojem znanja iz prejšnjih razredov. Otroci priseljenci imajo v višjih razredih že malce obširnejše

znanje iz področja slovnice ter književnosti. Potem, ko so učenci ponovili znanje o slovenščini, so predstavili še svoj jezik in njegov razvoj v primerjavi s slovenskim. Pripravili so tudi nekaj nalog, s katerimi so utrdili novo pridobljeno znanje o albanski kulturi in jeziku

V tretjem razredu je delo potekalo nekoliko drugače. Poleg otrok s Kosova so bili povabljeni tudi starši teh otrok. Skupaj so pripravili zabavno in poučno uro o njihovi kulturi, ki je bila vsebinsko primerna tretješolcem. Naučili so se nekaj besed v albanskem jeziku, peli pesmi, brali zgodbe.

Pri slovensko-makedonskih urah je bil poudarek predvsem na skupnih točkah obeh držav: zgodovina, velikost, število prebivalcev, jezik in še marsikatera podobnost, ki družijo obe državi. Veliko zanimanje je pri slovenskih otrocih vzbudila cirilica, saj se do takrat ni nihče izmed njih srečal s pisavo, ki je drugačna od latinice. Tudi pri teh urah so se na zanimiv način naučili nekaj makedonskih besed in primerjali oba jezika.

Prepletanje dveh jezikov in kultur ponuja veliko prednosti. Ne le širjenje obzorja, temveč tudi ponos na svoj narod in njegovo izročilo sploh, če nam je dana možnost, da svojo kulturo predstavimo drugim.

Tako v tretjem kot devetem razredu so se otroci naučili nekaj novega. Predvsem pa so delili izkušnje in izvedeli nekaj novega o drugi kulturi. V šolo so prišli tudi starši otrok priseljencev in bili nanje ponosni, kar daje nov zagon in spodbudo za nadaljnje sodelovanje z šolo.

Dejstvo je, da medkulturnost širi obzorja. Otroci, ki živijo v Sloveniji, si bogatijo znanje o drugih kulturah, so bolj strpni, delijo izkušnje z vrstniki iz drugih dežel, otroci priseljenci pa se počutijo sprejete, raje hodijo v šolo in nasploh so njihovi rezultati boljši. Na OŠ Hrpelje zagotovo veliko prispevajo k medkulturnosti in so vzor šolam po Sloveniji. (Vižintin, 2009)

Če zaključim z malce izrabljenimi besedami, »meje mojega jezika so meje mojega sveta« (Ludwig Wittgenstein), s tem povem vse, kar sem do sedaj želela povedati, na še malce drugačen način. Ta misel zagotovo drži, v vseh pogledih sporazumevanja, izobraževanja in dokazovanja svojih sposobnosti. Jezik je pogoj današnjega sveta, brez jezika ne moremo funkcionirati. Širše kot so naše meje, širše lahko posežemo. Šola je tista, ki je v prvi vrsti odgovorna za širitev teh meja in na nas učiteljih je, da najprej sami razširimo svoje meje in jih prenesemo na učence.

Literatura:

- Berenstein, Basil. Formalni in javni jezik/rafinirani in omejeni kod (Refined and Restricted Code) – Interno študijsko gradivo pri predmetu Sociologija vzgoje. Šolsko leto 2011/2012, predavatelj dr. Slavko Gaber.
- Nečak Luk, A. (2011). Bralna pismenost v razmerah jezikovnega neskladja med domom in šolo. V: Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi. Zbornik konference (2011), str. 161-169.
- Vižintin. Slovenščina v osnovni šoli - priložnost za medkulturni dialog. 2009. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.centerslo.net/files/file/simpozij/simp28/Vizintin.pdf> (15. 6. 2013)

BARBARA MASNIK

Kulturne razlike in vpliv medkulturnega okolja na razvoj otroka

V šolah je vse več otrok priseljencev in raznolikost kultur je postala vsakdanjost. Potrebno je znati spoštovati, še posebej pa je vredno začeti vrednote graditi pri najmlajših. Branje o kulturi je nekaj povsem drugega, kot kulturo dejansko doživeti. Bivanje v Turčiji mi je omogočilo dejansko izkušnjo in doživela sem kulturni šok. Zelo nas je to presenetilo, ko so fantje in dekleta naše generacije razlagali, da se še v življenju niso z nikomer poljubljali, minuto prej pa je med nami potekala debata o tem, kdo je kdaj izgubil nedolžnost. Včasih nimamo možnosti izbora, smo omejeni s pravili družbe, ki jih moramo upoštevati. Toda zakaj? Zakaj ne bi vzeli od vsakega nekaj, to sprejeli in razumeli, morda celo vzeli za svoje.

NINA SKRLJ

Kajmak in marmelada

Kulturna raznovrstnost je dejstvo življenja in naša družba je bolj raznolika, kakor se zavedamo. V sodobnih razmerah se povečuje kulturna raznovrstnost, hkrati pa tudi želja posameznikov po ohranjanju svojih specifičnih kulturnih značilnosti. Nihče od nas ni brez stereotipov in predsodkov, prav tako jih nikoli ne bo mogoče povsem izkoreniniti. Prav zato je pomembno, da jih poskušamo ozavestiti in se z njimi spoprijeti. Vsak od nas bi se moral najprej zavedati svojih predsodkov. Šola lahko napravi veliko za zmanjševanje konfliktov med učenci različnega narodnega porekla. Drugačnost je treba vsaj poskusiti razumeti, hitro lahko spoznamo, da ni nekaj, česar bi se morali bati, temveč nekaj iz česar se lahko kaj naučimo. Kombinacijo kajmaka in marmelade je treba najprej poskusiti, preden se sme trditi, da je neužitna.

MATEJ SIMONČIČ

Esej o medkulturnem dialogu

Smo majhna država. Vedno smo bili pod vplivom vseh ostalih narodov in s tem različnih kultur in običajev. Vsako negativno odzivanje na različnost je nepravilna vzgoja posameznika. Etika se razlikuje od naroda do naroda, a je kompromis možnost za sožitje. Ostalih kultur se ne bi smeli bati in jih zavračati, ker jih ne poznamo. Etika bi morala biti v prvi vrsti orodje za ozaveščanje ljudi. Izobraževanje (etike) bi moralo potekati od samega začetka šole in bi moralo biti enakovredno ostalim naravoslovnim in družboslovnim predmetom, saj je človek brez morale, slab za družbo. Rad bi poudaril, kako pomembna je začetna vzgoja otrok. Njihovo izpostavljanje slabim situacijam nezadržno pripelje do problemov, ki jih ta otrok ima.

BARBARA MASNIK

Cultural Differences and Influence of Intercultural Environment on Child Progression

In schools there are more and more children of immigrants and cultural diversity has become everyday fact. It is necessary to know how to respect this, even more so it is worth to raise these values in the youngest. Reading about culture is something totally different as to actually experience a culture. My stay in Turkey has given me an actual experience, and I went through cultural shock. We were all very surprised by boys and girls of our age who in life have never kissed with nobody. And a minute ago we were discussing about who and when has lost virginity. Sometimes we do not have a choice; we are limited by the rules of the society. But why? Why would not we take some of each, accept it, understand it and, even take it for our own.

NINA SKRLJ

Kaymak and Jam

Cultural diversity is a fact of life, and our society is more diverse than we know it. In contemporary conditions the cultural diversity grows, and at the same time a wish of individuals to preserve their own specific cultural characteristics. Nobody among us is without stereotypes and prejudices; as well it will never be possible to completely uproot them. That's why it's important, that we try to be aware and to be able to deal with them. Every one of us should be aware of his own prejudices. School can make a lot to lower the conflict between students of different national background. We have to at least try to understand a difference, not only we can quickly get to know, that there is nothing to be feared of, but also something from which we can learn something. We should first taste a combination of kaymak and jam before judge that it is uneatable.

MATEJ SIMONČIČ

Essay about Intercultural Dialogue

We are a small country. We were always under the influence of every other nation and with this to other cultures and customs. Every negative response to difference is the fault of wrong raising up of the individual. Ethics differentiates from nation to nation, but a compromise is also a possibility for cohabitation. We should not fear or reject other cultures because we do not know them. Ethics should firstly be a tool of awareness. Education (of Ethics) should last from the beginning of school and it should be made equal to other natural sciences and social sciences subjects. As person without ethics is bad for society. I would like to stress out the importance of early upbringing of children. Their exposure to bad situations irrevocably leads to problems, that child have.

ŽIVI JARC

Medkulturni dialog, ki ga živimo

Film Branka Đurića, »Kajmak in marmelada« je poln stereotipov tako o Bosancih, kot o Slovencih. Prikazuje ljubezensko zgodbo med Slovenko in Bosancem. Vsi južnjaki so predstavljeni kot kriminalci in si ne želijo poiskati poštenega dela. Slovence pa predstavljajo kot zadržane in polne predsodkov. Vrhunec trčenj obeh kultur je na rojstnodnevni zabavi Špelinega očeta. Prikazana je tipična slovenska zabava v slovenski gostilni z domačo hrano in narodnozabavno glasbo. Na praznovanje vdrejo južnjaki, ki so prikazani kot mafijci, medtem pa se Slovenci poskrijejo pod mize. S tem želijo prikazati priseljevanja in vdiranje južnih narodov na slovensko območje. Čeprav je priseljevanje potekalo na bolj miren in nevsiljiv način. Film je dober primer kakšne stvari pri medkulturnem dialogu niso primerne.

MOJCA HROVAT

Večkulturne družbe

Živimo v binarnem svetu, strukturiranem po nekaterih pravilih, ki sproti nastajajo in izginjajo. Živimo v večkulturni družbi, kjer obstaja veliko razlik, vendar je pomembno katere razlike so bile v določenih družbah politično prepoznane kot pomembne in tako se je začelo razvrščanje ljudi. Potrebno je delovati v smeri vključevanja večkulturnih vsebin v učne programe. Kako upravljati z razliko? Razliko je potrebno dopustiti. Slišati moramo raznolike izkušnje zato, da lahko ponovno premislimo za današnji čas preozke koncepte države. Pri tem ima odločilno vlogo šolski sistem. Od vsake posamezne šole pa je odvisno, ali se bo iz monokulturne spremenila v multikulturno ustanovo.

DEJAN CIZL

MAMD – Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga

Veliko Slovencev je ideološko zelo obarvanih. Moje delo je, da na potovanju skrbim za vsakega posameznika. Govoriti moram korektno in spoštljivo do vseh skupin, spoštovati druge nacionalnosti, vere, drugače čuteče in misleče. Turisti so zelo zahtevni in veliko jih je, ki se želijo dobro zabavati, pojesti, popiti in od vodnika pričakujejo, da jim bo povedal nekaj njihovim ušesom prijetnega. Veliko mojih gostov se včasih spogleda, ko jih okaram in skušam naučiti olike. Vse multikulturne skeptike pozivam, da si vzamejo čas, povabijo na pijačo nekoga, o katerem ne vedo ničesar in so ga do sedaj zasmehovali. Po petih minutah si bosta ti dve osebi podali roko in napetost bo izginila. S skupnimi močmi lahko naredimo družbeno okolje bolj prijetno za vsakega posameznika.

ŽIVI JARC

Intercultural dialogue, that we live in

The Movie of Branko Đurić, »Kaymak and Jam« is full of stereotypes about Bosnians, as well as about Slovenians. It show love story between a Slovenian girl and Bosnian guy. All southerners are presented as criminals that do not want to find decent job. Slovenians are presented as rigid and full of prejudice. The peak of collision of both cultures happens on birthday party of the girl's father. A typical Slovenian party is presented in Slovenian inn with domestic food and national-entertaining music. Southerner broke into the party who are presented as mafia, after that Slovenians hide under the tables. With this scene they wanted to present migrations and invasion of southern nations into Slovenian region. Even though, migration happened on more peaceful, non-intrusive way. The movie is example of which things are not appropriate in intercultural dialogue.

MOJCA HROVAT

Multicultural Societies

We live in a binary world, structured by some rule that come in and out of existence as we go. We live in multicultural society, where is a lot of differences, but it is important which differences were politically recognized as important by specific societies and thus began classification of people. It is important to take part in direction of including multicultural content into a syllabus. How to manage a difference? Difference should be allowed. We have to hear diverse experience to be able to think over nowadays concept of the state. School system plays in all this a decisive role. From each individual school it depends if it will change from monocultural into multicultural institution.

DEJAN CIZL

MAMD – Youth Ambassadors of intercultural dialouge

A lot of Slovenians are ideologically very coloured. It is my job that I take care of each individual. I must speak correctly toward all groups, respect other nationalities, religions, those who feel different and think different. Tourists are very demanding and they are a lot of them who want to have fun, to have a good meal and drinks, and they expect of their tour guide that he will tell them something good sounding for their ears. A lot of my guests exchange looks when I scold them and try to teach them some manners. I call upon all multicultural sceptics, that they take time, and invite on drinks someone about they do not know a thing and they have until now make fun of him. After five minutes this two persons will be able to shake hands and tension will disappear. With common will we can make our social environment nicer for every individual.

BARBARA HREN

Občutek večvrednosti nad »drugačnimi«

Diskriminacije še vedno ne moremo popolnoma uničiti. Ljudje poznamo različne kulture do katerih si preko izkušenj, medijev ustvarjamo predsodke pred različnostjo, ki jih definiramo kot »strah« do različnih.

Pred časom smo na družinskem pikniku obravnavali posvojitve otrok iz drugih držav. Nekateri ljudje imajo do takšnih posvojitve velike predsodke. Otroci so si različni, ampak njim ni pomembno kakšni so, igrajo se skupaj, pa če tudi ne govorijo istega jezika, niso iste barve. Diskriminacija je del našega vsakdana in če ne bomo naredili nekaj na tem področju, se bo le še stopnjevala. Začnimo razmišljati kot otroci, ki vidijo le osebo, ki jim je podobna in bo mogoče čez čas postala njihov najboljši prijatelj.

BARBARA MASNIK

Billy Elliot – Meje mojega jezika so meje mojega sveta

Billy Elliot se rodi družini, ki živi v mejah javnega jezika. Pripada delavskemu razredu in boj za preživetje je iz dneva v dan večji. Ni jim mar za knjige, galerije, umetnost. Billy si nadvse želi plesati balet. To je nesprejemljivo za njegovo družino, balet je zadnja stvar, ki bi jo od dečka pričakovali. Skozi film se pokaže, kako družina prestopa iz sveta javnega jezika, v svet formalnega jezika. Jezik s katerim se rodimo je tisti, ki nam ustvari pogoje za nadaljnji razvoj. Kulturno ozadje otroka, ki se uči slovenščine kot drugega tujega jezika, je ravno tako pomembno kot kulturno ozadje vseh ostalih otrok. Medkulturna zmožnost zavzema različne nivoje poznavanja svoje kulture in tujih kultur. Jezik je pogoj današnjega sveta. »Meje mojega jezika so meje mojega sveta« (Ludwig Wittgenstein).

BARBARA HREN

The Sense of Superiority Over »The Different«

We still cannot total destroy discrimination. As human beings we know, different cultures and based on experience, we create prejudice against difference that we define as »fear« towards the different. Some time ago we have, on family picnic, discussed child adoption from other states. Some people have towards this kind of adoptions great prejudice. Children are different, but this does not matter to them, they play together, even if they do not speak the same language, and are not the same colour. Discrimination is part of our everyday life, and if we do not do something in this area, it will only progress. Let's start thinking as a child, that see only a person who is similar to them, and will maybe in time become their best friend.

BARBARA MASNIK

Billy Elliot – Limits of My Language Means Limits of My World.

Billy Elliot is born to a family who lives in limits of public discourse. He belongs to a working class and battle for survival is higher day by day. They do not care for books, galleries and art. Billy most of all wants to dance ballet. Which is unacceptable for his family, ballet is the last thing they would expect of a boy. Movie shows how family changes from the world of public discourse, to the world of official language. Language with which we are born is the one that shapes conditions for further development. Cultural background of child who is learning Slovenian language as second language is just as important, as cultural background of all of the other children. Intercultural capability strives for diverse level of knowing one's own culture and other cultures. Language is the condition of today's world. »Limits of My language means Limits of My World«.

